

Funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości w Rumunii podczas pandemii koronawirusa

Dragoș Călin*

Z dniem 16.3.2020 r. wszedł w życie Dekret nr 195, wydany przez Prezydenta Rumunii *Klausa Iohannisa*. Na jego podstawie wprowadzono stan wyjątkowy na terytorium całego kraju. Będzie on obowiązywał przez okres 30 dni, począwszy od 16.3.2020 r. W dekrete tym wskazano poszczególne prawa obywatelskie, których stosowanie zostało ograniczone.

I. Rozwiązania dotyczące orzekania w sprawach cywilnych

W czasie obowiązywania stanu wyjątkowego działalność sądów rumuńskich jest ograniczona do spraw szczególnie pilnych. W takich przypadkach, jeśli to możliwe, rozprawy są prowadzone w formie wideokonferencji, zaś komunikacja pomiędzy stronami oraz wymiana pism procesowych następuje za pośrednictwem faksu, poczty elektronicznej lub innych obsługiwanych środków informatycznych. W ten sam sposób następuje potwierdzenie ich otrzymania lub doręczenia.

Wykaz spraw określanych jako szczególnie pilne sporządziły: Najwyższy Sąd Kasacyjny i Sąd Najwyższy oraz odpowiednie Sądy Apelacyjne zgodnie z dekretem, a Najwyższa Rada Sądownictwa podjęła działania zmierzające do ujednoczenia praktyki ich stosowania. Najwyższa Rada Sądownictwa w dniu 24.3.2020 r. wydała decyzję nr 417, w której wskazano sprawy, w których orzekanie nie zostało zawieszono. Są to sprawy dotyczące ochrony nieletnich, skarg na czynności komornika i przymusowej egzekucji, wniosków o zabezpieczenie, wniosków o zawieszone wykonanie orzeczenia oraz wszelkich innych, które można uznać za szczególnie pilne.

W celu zapewnienia szybkiego rozpatrzenia spraw uznanych za pilne sądy, biorąc pod uwagę zasady reżimu sanitarnego ustanowionego decyzjami Krajowego Komitetu ds. Szczególnych Sytuacji Nadzwyczajnych, mogą wyznaczyć krótkie terminy procesowe rzędu 1–2 dni lub odraczać rozprawy na wniosek stron lub z urzędu.

W pozostałych sprawach, które nie są uważane za pilne, postępowania są w całości zawieszono i w tym zakresie nie ma potrzeby wydawania żadnych decyzji. Zostaną wznowione automatycznie, gdy stan wyjątkowy ustanie. Wówczas w ciągu 10 dni zostaną podjęte decyzje w celu ustalenia nowych dat rozprawy, a strony zostaną wezwane na nowe terminy roz-

praw. Terminy rozpatrywania odwołań w przypadkach, które nie są szczególnie pilne i które zawisły w dacie ustanowienia stanu wyjątkowego, zostały przerwane i będą wznowiane na takich samych zasadach po dacie ustania stanu wyjątkowego.

Działania w zakresie egzekwowania orzeczeń są prowadzone wyłącznie w przypadkach, w których możliwe jest przestrzeganie zasad sanitarnych określonych w dekrete. Orzekanie w innych sprawach cywilnych zostało całkowicie zawieszono na okres stanu wyjątkowego, bez konieczności wydawania postanowień o zawieszeniu postępowania zgodnie z art. 42 ust. 6 Dekretu. Orzekanie w sprawach cywilnych, które nie są pilne, będą wznowione z urzędu, a w ciągu 10 dni od ustania stanu wyjątkowego sądy podejmą odpowiednie środki w celu ustalenia dat rozprawy i wezwania stron.

II. Rozwiązania dotyczące prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz orzekania w sprawach karnych

Czynności dochodzeniowe będą prowadzone wyłącznie w sprawach wskazanych w dekrete oraz w sprawach uznanych przez prokuratora za pilne: sprawy, w których zastosowano lub wnioskowano o zastosowanie środków zapobiegawczych, sprawy dotyczące ochrony pokrzywdzonych i świadków, sprawy dotyczące stosowania środków bezpieczeństwa medycznego i sprawy, w których pokrzywdzonymi są nieletni; czynności dochodzeniowe, których opóźnienie zagroziłoby utratą dowodów lub brakiem zatrzymania podejrzanego/oskarżonego oraz czynności w ramach wstępnego przesłuchania; sprawy pilne z uwagi na cel krajowego stanu wyjątkowego, a także wszystkie inne pilne sprawy według uznania prokuratora.

Postępowania sądowe w zakresie nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym i rozpraw zostają zawieszono na okres stanu wyjątkowego, z wyjątkiem: spraw pilnych uznanych za takie przez sędziego izby przygotowawczej sprawującego nadzór nad postępowaniem przygotowawczym lub sądu, a także przypadków wskazanych w dekrete (zbrodnie, środki zapobiegawcze, odwołania od decyzji w zakresie zajęcia majątku, międzynarodowa współpraca sądowa, środki dotyczące ochrony ofiar i świadków, środki bezpieczeństwa medycznego, przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu narodowemu, terroryzmowi lub praniu pieniędzy).

Zawieszono bieg terminów prekluzyjnych dotyczących wydawania orzeczeń, na złożenie środków odwoławczych orzeczeń dotyczące takich skarg. Terminy składania odwołań w sprawach karnych (z wyjątkiem przypadków zmęczonych zgodnie z dekretem) są przerywane. Po zakończeniu stanu

* Autor jest sędzią Sądu Apelacyjnego w Bukareszcie, doktorem prawa konstytucyjnego na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Bukareszcie, współprzewodniczącym Stowarzyszenia Forum Sędziów Rumuńskich.

wyjatkowego rozpocznie się bieg nowych terminów o takim samym czasie trwania. Przedawnienie dotyczące odpowiedzialności karnej zostaje zawieszane w stanie wyjątkowym w przypadkach, w których dochodzenie karne nie jest prowadzone oraz w przypadkach, w których postępowanie karne jest zawieszane.

Przesłuchania osób pozbawionych wolności odbywają się w drodze wideokonferencji. Publiczne przetargi na sprzedaż majątku ruchomego zajętego w postępowaniu karnym są zawieszane. Wprowadzono domniemanie zgody na przekazywanie dokumentów procesowych w sprawach karnych za pośrednictwem poczty elektronicznej, a w razie potrzeby organy sądowe pilnie zwrócą się telefonicznie o wskazanie adresów e-mail w celu przesłania dokumentów.

Korzystanie z niektórych praw osób pozbawionych wolności lub tymczasowo aresztowanych zostało zawieszane, a czas rozmów telefonicznych i internetowych został odpowiednio wydłużony.

III. Przykłady stosowania rozwiązań w czasach koronawirusa

W czasie pandemii sędziowie nie są zwolnieni z działań, wręcz przeciwnie, ciężko pracują nad likwidowaniem opóźnień, sporządzając projekty orzeczeń i uzasadnień. Sędziowie

codziennie pracują nad aktami w domach, brakuje tylko regularnych sesji sądowych.

Stowarzyszenie Forum Sędziów Rumuńskich zwróciło się do rumuńskiej Najwyższej Rady Sądownictwa, Ministerstwa Sprawiedliwości, Specjalnej Służby Telekomunikacyjnej i wszystkich sądów o wdrożenie szeroko zakrojonej i szybkiej cyfryzacji sądów rumuńskich.

W dniu 27.3.2020 r. Sąd Apelacyjny w Timișoarze przesłuchał za pośrednictwem WhatsApp podejrzanego o kradzież, prawdopodobnie zainfekowanego koronawirusem, i umieścił go pod kontrolą sądową w szpitalu, aby nie zagrozić bezpieczeństwu osób osadzonych w zakładach karnych i tymczasowo aresztowanych.

Aby dostosować się do środków mających na celu zwalczanie nowej pandemii koronawirusa, wszystkie rozprawy z 30.3.2020 r. dotyczące rozstrzygnięcia apelacji w interesie prawa odbywały się w warunkach wideokonferencji w pomieszczeniach znajdujących się w obu biurach Wysokiego Sądu Kasacyjnego i Sprawiedliwości. System został wdrożony przez specjalistów IT z Sądu Najwyższego i działał bez żadnych problemów technicznych. W dniu 30.3.2020 r. w rozprawach uczestniczyli prezes Wysokiego Sądu Kasacyjnego i Sprawiedliwości, przewodniczący wydziałów oraz ogółem 67 sędziów, członków różnych jednostek sądowych oraz asystenci i przedstawiciele ministerstwa. ■

SUMMARY

Functioning of the judicial system in Romania during the coronavirus pandemic

Decree no. 195, issued by the President of Romania *Klaus Iohannis*, came into force as of 16 March 2020. Under that decree, a state of emergency has been proclaimed throughout the country. It will remain in force for 30 days as of 16 March 2020. The decree lists individual civil rights the exercise of which has been restricted.

Key words: judicial system in Romania, Covid-19 pandemic, state of emergency

REKLAMA

Teksty Ustaw Becka

www.ksiegarnia.beck.pl

• Zadzwoń: 81 46 13 300 • E-mail: kontakt@beck.pl

